

מסורת הש"ס

הכל ממירין פרק ראשון תמורה

יב.

עין משפט
גזר מצוה

יט מי קרינא ביה כי ירחק ממך המקום וזנחת. דמהסתם נפקא לן לאסור לשחוט חולין בעזרה דדרשינן בריחוק מקום אתה וזנח אתה וזנח בקירוב מקום בעזרה דפרק שני דקדושין (דף יז:). והכא מי קרינא ביה הכי הא אילו יכול לשחוט בהמה זו אלא בעזרה שהרי שלמים היא: היא חולין וולנה שלמים. וחלינא

דמ"ד קדושה חלה על העוזרין ושחטה לאש כחון יט מי חייב כרת לעובר משום שחטי חוץ: מי קרינא ביה ונביאוס לה. דלא מחייב משום שחטי חוץ אלא בלחץ דרלויין לקרבן והאי עובר לא חוי השתא לקרבן: ונביאוס לה. גבי שחטי חוץ כמי: ברתנא אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון. מפרש בגמרא: ואין

המחומץ מחמץ אלא לפי חשבון. עיסה של חולין שנחממה בשאור של תרומה הרי כולה אסורה ואם נפל מאותה עיסה לתוך עיסה אחרת של חולין ויחממה אינה אסורה אלא לפי חשבון שאור תרומה שמעורב בה כלומר אם נפל בעיסה אחרת זה הראשונה שיעור גדול כל כך שיהא זו משאור של תרומה שנחממה ממנו כדי לחמץ את האחרונה אסורה אף האחרונה ואם צין הכל מה שנפל מן הראשונה לתוך האחרונה אין יז זה אלא כדי לחמץ האחרונה מותרת האחרונה שלא נפל בה מן התרומה כדי לחמץ: מים שאונים. מפרש בגמרא: ואין מי הטאס נעשים מי

הטאס אלא עם מן האפר. כשעה שנותן את האפר נעשין מי טהאס הלכך צעין שיהו מים טהילה ככלי ואח"כ אפר אצל נתן אפר טהילה ואח"כ מים פסול דהא עם מתן אפר וטו לא עבדי מן טהאס: ואין צום הפרס עושה צום הפרס. טו עדה שנחשש בה קצר לשון דבר פרום אם חזר ותרס צית הפרס ושות סבצינטי לא מחזקין לשאר שדות כצית הפרס דליתא^י שהמחרישה הוליקה העצמות לשדות סבצינטי דקבר אחד לא עבדי צית הפרס אלא כפי שיעור דמפרש בגמרא [אין]. ואין תרומה אלא תרומה.

וחזר ותרס אין השניה תרומה: גב' מאן פנא. דאין המדומע מדמע אלא לפי חשבון: מדמעם תרומה ודאי. שאם נפלה סאה מן הדימוע למקום אחר ואין שם מלאה סאין לגד סאה זו כולן אסורין: שאני אומר סאה יט שנפלה. לתוך הדימוע היא סאה שעלתה וחזרה ונפלה לתוך האחרים: אלא לפי חשבון יט עצה. לפי מה שיש תרומה בכהא זו של דימוע צעין מלאה שיעורין מי החולין אצל מלאה סאין לא צעין כגון אס נפלה מחילה סאה של תרומה כולא לתוך כ' וארבע סאין של חולין יט נדמעו ועכשו כל סאה וסאה שיש שם הוי אחד מכ"ד שבו תרומה והיינו לוג תרומה בכל סאה וסאה אם חזרה ונפלה סאה מאותו דימוע לתוך חולין אחרים יט שם שם שצעים וצבע לוגין אחרים של חולין מנטרפין עם עשרים יט וארבע לוגין חולין שצנקה זו ומצטלין את לוג התרומה: ואין המחומץ

מחמץ כו' דלא כרבי אליעזר. דר' אליעזר לא צעי שיהא שם מן האיסור וזו אלא גורס את החימוץ וזו אלא נפל האיסור בסוף אסורה יזוממתי יט אע"י דלא נפל מעיסה ראשונה לתוך האחרונה אלא כדי חימוץ ונמלא שרוב החימוץ חולין היה אפילו הכי קאסר ליה רבי אליעזר דסבירא ליה זה זה גורס אסור. ואחר אחרון דקאמר רבי אליעזר לאו דוקא אית ליה לרבי אליעזר דפרק קמא דבכורות (דף יד:). וכן בכל דוכתא והכי שני לה אצ"י כפסחים דפרק כל שעה (דף כו:). לא שנו אלא שקדם וסילק את האיסור אצל לא קדם יט וסילק אסור וקף על גב דפריקין לה הכס יט כהא מילתא סוף סוף מסקנא דשמעתא היא דסבירא ליה לרבי אליעזר דזה זה גורס אסור: מי גשמים. כשרים לטבילה דלא צעין מים חיים אלא לזב בלבד: ממלא כסף. מים שאובין משעה עשר סאה: ופוסקין למקוה. שלא יערה מן הדלי לתוך המקוה דאפי' בשלשה לוגין מיפסיל למקוה כפי האי גוונא אצל יעשה חרץ וגומא למרחוק ויערה מן הדלי לתוך הגומא ויקלמו המים דרך החרץ לתוך המקוה והיינו המסכה: וכן

אין המדומע חוזר ומדמע אלא צ"י חשבון. כדמפרש בגמרא כגון סאה של תרומה שנפלה לפחות ממאה של חולין ונדמעו ונפל מן המדומע למקום אחר דאיה מדמעט השניה אלא לפי חשבון תרומה עצה ואם יט צעיה שיעור כדי לנטל שיעור מן התרומה שנפל בה צעילה יט אע"י דאין בראשונה כדי לנטל שיעור יט התרומה שנפל בה והיינו כחכמים דגמרא ולא כדברי ר' אליעזר דאמר מדמע כתרומה ל וואו הדין דמלתא דרבי אליעזר הויה אפילו אם יט (צעיה) ולאמא כדי לנטל מה שנפל בה כיון דלא עלתה אמת מהן קודם שנפל בשניה וררין להעלות מפני גול השבת:

ואין המחומץ חוזר ומחמץ אלא צ"י חשבון. פרש"י עיסה של חולין שנחממה בשאור של תרומה כולה אסורה ואם נפל מאותה עיסה לתוך עיסה אחרת של חולין ויחממה אינה אסורה אלא לפי חשבון שאור התרומה שמעורב בה כלומר שאם נפל בעיסה אחרת זה הראשונה שיעור גדול כל כך שיהא זו משאור

וטו של תרומה שנחממה ממנו כדי לחמץ האחרונה אסורה אף האחרונה ואם צין הכל מה שנפל מן הראשונה לתוך האחרונה אין זו אלא כדי לחמץ האחרונה מותרת האחרונה כיון שלא נפל מן התרומה כדי לחמץ עכ"ל

רש"י ולא נראה דאם כן כי אמר בגמרא עלה [דלח] כרבי אליעזר דלמנ שאור של חולין ושל תרומה כו' ונפלה לתוך חולין דלא כרבי אליעזר [לח] [וממתי] דשאור אלא מההיא משנה שהצ"ל גבי מדומע דמינה מלי לאוכחי שפיר דלא כר' אליעזר לכן נראה לפרש כגון כזית שאור של תרומה וכזית שאור של חולין שניהם צעין ונפלו לתוך עיסה של חולין ויחממה ואין בכל אחד לצדה כדי לחמץ דאיה אסורה והיינו לפי חשבון כדי לחמץ בשאור של תרומה לצדה וזהו ממש כי הויה משנה דמייתי עלה בגמרא לו וחכמים אומרים כו' דסבר זה זה גורס אסור^י: ואין המים שאובין פוסקין את המקוה אלא צ"י חשבון [ובי] רבי אליעזר בן יעקב היא

דתנן ב'. שהשאיפה מטרתה כרבייה ובהמשה והיינו לפי חשבון שאין השאובין פוסלין אלא אם כן יט כהכשרים דהיינו כ' סאה מן השאובין וכ' סאה מן הכשרים אצל אם לא המשיך מן השאובין כי אם משעה עשר לתוך כ"א הכשרים כשרים: אלא אמר רב פפא לפי חשבון הכלים כלומר שנפל בשלשה כלים כנגד חשבון הלוגין ויוסף כן חווי היא ולפי זה רבנן לקולא פליגי וזהו דאית רבין רבנן היא ומתניתין לאו כרבי מיייר דמימא רבי אליעזר היא ורבנן לחומרא פליגי כן פרש"י והקשה ה"ר שמואל מלוג"ל דאין זה שיטת הש"ס יט דמעיקרא לדברי רבי חייא בר אבא רבי אליעזר לקולא ורבנן לחומרא ולדברי מלרבינא רבי אליעזר לחומרא ורבנן לקולא סבירא קמיה פוסקיה כהא לא מצינו

לחליין לא ידעו אלא כשיעור סאה של תרומה שנפלה בה כדמפרש טעמא היא סאה שנפלה היא סאה שנפלה וא"כ המ"ל אין המחומץ שנפל בו כביצה תרומה חמץ אלא לפי חשבון הביצה שנפלה ואם נפלו הרבה ביצים מאותו מחומץ עיסה ורובץ הרבה עיסות אינו אסור אא"כ היה יכול כביצה של תרומה לחמץ אבל מהבא דזה זה גורס אסור ואינו תלוי בשום דבר ואסור לא מה שהוא מחמץ כיון שיש בו תרומה כלל: רמב"ם ח"א ב'. ולפי חשבון דמתניתין ר"ל לפי חשבון הכשרים כלומר אין המים שאובים פוסלים אא"כ לא נכנס הכשרים אבל אם הכשרים רוב אינו פוסל: תוס' ח"א ואין המחומץ ובי' לא יראה. אלא כן כותב בבליין [דליין] דאין מאי קאמר דא"כ מאי שייך מאי למלתא אדרבא דמדרסא שביא טפי ע"כ: ובבליין ארז כתוב ור"ל תימ' מאי אולמיה דרבין טפי מאי אולמיה דרבין אדרבא נקוט ור' חייא דמרהר תלמודי כל' ל' יומין, וכי' דאליבא דרבין בעי מויה א"כ מאי אלא דאמ' רב פפא הלא לא הדר משניא קמא, ופרי' דמילתיה דרבין שגורה בפי כל התלמידים ולכן דוח דר' חייא קמיה ע"כ: תוס' ח"א ואין המים שאובין ובי' כשרת אמוראי תשובה כזה אלא מצני. גליין עזר משום רבין וסבור דברי' י חייא בר אבא הלא גם הוא היה תלמידו דר':

קא א מיי פיימ מהל' מעשיין הל"י:
קא ב מיי פיימ מהל' תרומות הל"י:
קא ג מיי פיימ מהל' מקוואות הל"י:
קא ד מיי פיימ מהל' פרה הל"י:
קא ה מיי פיימ מהל' טומאת מת הל"י:
קא ו מיי פיימ מהל' תרומות הל"י:
קא ז מיי פיימ מהל' תרומה הל"י:
קא ח מיי פיימ מהל' תרומות הל"י:
קא ט מיי פיימ מהל' מכללות אסורין הל"י: ופ"ו מכללות ע"ז הל"י יד טו"ש יו"ד סימן קמב פייק א:
קא י מיי פיימ מהל' מקוואות הל"י: טו"ש יו"ד סי' נה פייק מד:

תורה אור השלם

- בי ירחק ממך המקום אשר יבחר ו' אלקיך לשים שמו שם ויבחרת מביןך ומצאנך אשר נתן ו' באשר צויתך ואבלת בשעריך בכל אות נפשך:
- למען אשר יביאו בני ישראל את זבחיך אשר הם וזבחיך על פני השהד ויביאם לך אל פתח אהל מועד אל הבית ויבדו ויבדו שלמים לך ויבדו:

שינויי נוסחאות

[א] מתיבתא ל"ל עד מיתת מתי' כס"א אלו (ש"ס) ב' בחור רשאים דאורי' לפתח אהל מועד [א] חייבין עליי בחורין (ש"ס) [א] טהאס נעשין מי. מיתת טהאס נתמק (ש"ס) [א] הפרס עושה בית. א"ל י' י' נתמק (ש"ס) [א] לא הולד חייב המורה עשה (ש"ס) [א] כל זה למה כשהם ממונות פיה" (ש"ס) [א] הויה סאה שעלתה (ש"ס) [א] מיתת טהאס נתמק (ש"ס) [א] ר' חייא בר אבא (ש"ס) [א] העיסה לאו כו' כדי לחמץ ולא כו' כדי לחמץ ונעשרה (ש"ס) [א] י"ל דהניא י' דמי קרינא (ש"ס) [א] יט מחייב כרת אעובר אלא יט אין בה כדי. מיתת אלא נתמק (ש"ס) [א] חסר לא יכול לפתח מי טהאס דלא הוי שם וטו לא [א] קאן (מ"י) עבדי מי טהאס (ש"ס) [א] הפרס בית הפרס טהאס (ש"ס) [א] י"ל דלימא (ש"ס) [א] טהאס של תרומה שנפלה (ש"ס) [א] מיתת טהאס נתמק (ש"ס) [א] צ"ל שפיר. [א] צ"ל לתוך עשרים ושלש סאין (ח"י) [א] כס' סאין חולין ורבימא (ש"ס) [א] עשרים ושלשה לוגין (ש"ס) [א] כז' דהיא דמתי' (צ"צ) [א] כן ומתניתין גבי אע"י (ש"ס) [א] וסילק את האיסור אסור (ש"ס) [א] הכס עלה דהא מילתא (ש"ס) [א] צ"ל אע"י דאין בו יט שנפלה אלא א"כ לא נכנס הכשרים (ח"י) [א] שיעור דימוע שנפל (ש"ס) [א] תרומה דהיא (צ"צ) [א] צ"ל בראשונה [א] צ"ל ושל מתיבתא (דב"י) [א] צ"ל לא היה לתל אלוני משמשה של שאור לא היה לו להביא אלא (ש"ס) [א] [א] צ"ל [א] דב"י) [א] כן ה"ד וס"ד כלכ"י הויה וס"ד נתמק (ש"ס) [א] כהכשרים דהיינו (ש"ס) [א] [א] צ"ל כסר הויה ס"ד ותי' אלא אמר ר"פ (ו"ל' רבה במקום ר"פ) ויין ע"כ. [א] [א] ככל דמעיקרא (ש"ס) [א] צ"ל רבין [א] צ"ל ר"פ.]

אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון הביצה שנפלה ואם נפלו הרבה ביצים מאותו מחומץ עיסה ורובץ הרבה עיסות אינו אסור אא"כ היה יכול כביצה של תרומה לחמץ אבל מהבא דזה זה גורס אסור ואינו תלוי בשום דבר ואסור לא מה שהוא מחמץ כיון שיש בו תרומה כלל: רמב"ם ח"א ב'. ולפי חשבון דמתניתין ר"ל לפי חשבון הכשרים כלומר אין המים שאובים פוסלים אא"כ לא נכנס הכשרים אבל אם הכשרים רוב אינו פוסל: תוס' ח"א ואין המחומץ ובי' לא יראה. אלא כן כותב בבליין [דליין] דאין מאי קאמר דא"כ מאי שייך מאי למלתא אדרבא דמדרסא שביא טפי ע"כ: ובבליין ארז כתוב ור"ל תימ' מאי אולמיה דרבין טפי מאי אולמיה דרבין אדרבא נקוט ור' חייא דמרהר תלמודי כל' ל' יומין, וכי' דאליבא דרבין בעי מויה א"כ מאי אלא דאמ' רב פפא הלא לא הדר משניא קמא, ופרי' דמילתיה דרבין שגורה בפי כל התלמידים ולכן דוח דר' חייא קמיה ע"כ: תוס' ח"א ואין המים שאובין ובי' כשרת אמוראי תשובה כזה אלא מצני. גליין עזר משום רבין וסבור דברי' י חייא בר אבא הלא גם הוא היה תלמידו דר':

שיטת מקובצת

אין המדומע מדמע. כגון סאה תרומה שנפלה לתוך סאה של חולין ואם נפל אח"כ סאה אחת מאלו שתי סאות לחולין לא מדמע אותו השני אלא לפי חשבון תרומה שבה: ואין המחומץ מחמץ. שאם החמץ כביצה של תרומה כביצה של חולין ואח"כ נפל כביצה מאלו בי ביצים לעיסה אחרת אומרים אם אצ"י ביצה יכול לחמץ את העיסה הרי זו אסורה ואם לאו מותרת שאנו אומרים' שביבצה זה אין בה אצ"י ביצה של תרומה: מה שנפלה היא סאה שנפלה. וא"ר אפילו כשנפלה ליתור ממאה אית ליה' אליעזר שאם נפל מהם סאה לאחרים אסורין לפי שערך להרים אותה סאה מפני גול השבת לכל זמן שלא תורמה נאמר היא סאה של תרומה: ר"א א' אחר אחרון. את תרומה אחרונה אלא את החולין אחרונים מותר, ובפרק כל שעה (פסחים כו:). מפרש דמדרסא שביא אכל אכל אכל אכל אכל עיינין שם זה זה גורס אסור, ומתא סברא מייית מתניתין דלא כר"א דאמרין דאין המחומץ שיש בו תרומה וחולין אסור אלא לפי חשבון ולא אמרינן זה זה גורס אסור ואע"פ שראשון וסילקם כבת אחת אין פספסין. ואמר ר"י דמהאיא דלעיל (תרומות פ"ה מ"י) דקמי' מדמע כתרומה דלא יט מצ"י לאו אצ"י דאמר מדמעם כתרומה ואם מ"מ אפילו נפלה מהם עשרה סאין